

Мистецтво просити або життя на пенсії – далеко не музика

На календарі вже давно не літо і дванадцять градусів за невблаганним Цельсієм не дають про це забути. Сьогодні неділя, Львів безхмарний, по-осінньому холодний і вітряний. Зараз полудень. На площі Ринок як і зазвичай о цій порі людно та гамірно. Заклади ще не прибрали залиті сонцем тераси. Ми, загорнуті в теплі пледи, сидимо за столиком на вулиці біля піцерії. Довкола огорожа – білий невисокий парканчик, прикрашений вазонами та ліхтарями. В очах миготить від картатих біло-червоних скатертин. Довго не можемо визначитися із замовленням, всоте перечитую меню, зрештою, вирішили – невеличку «капрічозу» і три чашки гарячого капучино.

Отож, ми втрюх – я, Надя та Христина. Поки чекаємо, оглядаємося навкруги. То тут, то там, парами, невеличкими компаніями чи цілими групами гуляють туристи. Німці, американці, китайці, турки, грузини, поляки... Кого лишень тут немає. Вузькими старовинними вуличками старого Львова снують жовті екскурсійні «чудо-поїзди». Докупи зливаються розмови, сміх, гуркіт трамваю і прекрасна гра на скрипці позаду нас.

Офіціант – білявий юнак у джинсах і сорочці в клітинку, стриманий та небагатослівний. Він несе три дерев'яні дошки з піцою на одній руці і ще чотири на іншій. Вправно крутнувся у наш бік і поклав піцу на стіл.

Дме сильний вітер, здуває серветки зі столу. Нахиляюся, щоб підняти їх і бачу літню жінку, що, важко дихаючи, йде просто до нас. Її старезне пастельне пальто, вицвіла блакитна хустина, якісь понищені черевики і темна спідниця-балахон аж ніяк не свідчать про достойне становище. Опиралася згорблена бабуся на тростину, тому ледве шкандибала. Ми витріщилися на неї, коли зрозуміли, що старенька щось нам каже. Хриплим слабким голосом вона попросила: «Дівчата, а можна мені трохи того пляцка, що ви їсте?..», і простягнула худу тремтливу руку через біленький охайний парканчик. За мить, прийшовши до тями, ми взяли серветку і відірвали шматок піци для бабусі, та чемно подякувала і розчинилася у натовпі перехожих. «Хм, сказала дякую», –

зауважила Христа. «До чого наша держава пенсіонерів доводить!...», – докинула Надя чи то нам, чи просто про себе. І знову мовчанку заповнила музика, а простір – туристи та перехожі.

Уже коли ми піднялися і відійшли геть, бабця знову з'явилася біля вже порожнього столика і похапцем потягнула залишений нами шматок. Офіціант не відреагував, наче не здивований та бачить таку картину не вперше.

За церковним календарем сьогодні день пам'яті Мучениць Віри, Надії, Любові та матері їх Софії, тож дівчата вирішили зайти до храму Львівської Архікатедри. У тіні від кам'яної стіни храму на скрипці віртуозно грала літня пані з квіткою на голові. Вона пританцьовувала, добродушно усміхалася й замріяно поглядала на всі боки. Це її музику ми чули весь цей час. Перед імпровізованою сценою стояла велика та глибока чорна сумка для грошей. «Христь, маєш дрібні?» – я спитала, і ми вкинули у ту сумку п'ять паперових гривень. Ще кілька хвилин стояли і слухали безсмертну класику, аж поки жінка не закінчила грати. Тоді кажу їй: «Гарно граєте. Це, певно, ваша улюблена справа!», на що та привітно відповідає «Дякую, дівчатка! То таке діло: і любиться, (кидає погляд на сумку із грошима) і муситься!» Сказала і замовкла, не кидаючи скрипки, потерла руки і дмухнула на них, щоб зігрітися. А потім усміхнулася і знову до гри.

З південної сторони храму – невеличкий провулок. Туди прямує група туристів. На вході до цього провулку спостерігаю таке: із простягнутою рукою, в якій тримає порожній контейнер від їжі, за тими туристами кидається старенька згорблена бабця. У зеленій хустці та чорній теплій куртці, гумових калошах і рябій спідниці, спирається на стару тростину і... наздоганяє пару поважного віку зі словами: «Поможіть, будь ласка, люди добрі, допоможіть будь ласка, допоможіть, люди, будь ласка...» Здається, що зараз за руку вхопить і не відпустить, поки не «поможеш». Ті літні німці так, певно, й подумали, бо, порадившись хвильку, вкинули у той контейнер десять гривень. А бабця

повернулася, ще раз глянула на них, і назад до свого місця. «Поможіть, будь ласка, люди добрі, допоможіть ...»

Пройшли ще кілька метрів. У ряд із квадратними лавочками ростуть невеличкі стрункі деревця, там зараз, як і завжди, сидять люди. Біля одного із входів до Архекатедрі, того, що навпроти цих деревець, також «полює» на вірян старенька. Вона вже не така немічна, а навпаки активно перехоплює увагу перехожих «донечок» та «синків». Тепло закутана у товстий жилет, тільки повторює: «Поможіть, синочки, на лікарство...поможіть, донечки, на лікарство..» А коли і кине хтось копійку, то набажає йому добра і щастя на сто років наперед.

Обабіч Ринкової площі, на вулиці Театральній теж лунає музика. Тут на стільчику на тротуарі сидить, ледь перебираючи пальцями, сивий дідусь у шкіряному кашкеті. Він грає вальс на баяні, а перед ним – відкритий футляр із дріб'язком. У теплому кожусі дідусь важко рухається, але ногою відбиває ритм. Не дивиться ні на кого, просто сидить та й грає, опустивши очі.

Вирішили не поспішати додому, тому повернулися до Площі. І що ж, куди не глянь – там вуличні пенсіонери-музиканти! Тепер – гітара. Дідусь – також старенький, в окулярах та джинсовому береті. Дивиться в ноти, які лежать під ногами біля чорного шкіряного рюкзака для грошей, невеликого такого, скромного. І співає, та так хрипло, як бабця біля піцерії. І раптом я згадала, що кілька тижні тому вже бачила її. Просила їсти. Тільки хустина на голові була інша, не така тепла.